

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 60. ТОМ 5
ISSUE 60. VOLUME 5

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 23.02.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 60. Том 5. – 170 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрив І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гіжесьяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагула М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стедик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стрєначкіова Марія** – доктор наук (дос. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2023

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 3 from 23.02.2023)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2023. – Issue 60. Volume 5. – 170 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andriyev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevsk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustyomenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2023
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2023

УДК [811.161.2'373:355.422(477)]:321.161.2.09
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-5-15>

Наталія СОВТИС,
orcid.org/0000-0001-6025-545X
докторка філологічних наук, професорка,
завідувачка кафедри української мови імені професора К.Ф. Шульжука
Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна) NataliaSowtys@gmail.com

Наталія ВОЛОС,
orcid.org/0000-0002-3433-1292
кандидатка філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри української мови імені професора К.Ф. Шульжука
Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна) shcherbachuk.natalia@gmail.com

Марина СОЙКО,
orcid.org/0000-0002-2363-7050
учителька української мови та літератури
Рівненського академічного ліцею «Престиж»
імені Лілії Котовської Рівненської міської ради
(Рівне, Україна) sojkomarina12@gmail.com

КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ ЛІНИ КОСТЕНКО

У статті з урахуванням лінгвокультурологічного підходу досліджено особливості функціонування концепту «війна» в індивідуально-авторській мові творів Ліни Костенко. Зосереджено увагу на семантиці сучасних варіантів трактування поняття війна. З'ясовано, що концепт війна є більш поширеним об'єктом наукового вивчення гуманітарних досліджень, ніж концепт мир, та на сьогодні розглянуто в етнолінгвістичній і лінгвоконцептологічній площинах. У розвідках з позиції лінгвокультурологічного підходу зацентровано увагу на виокремленні суттєвих ознак поняття, що залежать від культури етносу та реалізації в мовленні фактів історії, психології, соціології й інших наук. Як суспільно-політичне явище концепт війна знаходить своє відображення в кожній національно-мовній та індивідуально-мовній картинах світу. Базова лексема війна лежить в основі лексико-семантичного поля «війна» і є головним репрезентантом цього концепту. Визначено, що номінативне поле концепту війна в текстах Ліни Костенко вербалізоване ядерними лексемами-номенами війна, військо, військовий, воєнний. Найчастотніші ключові слова відтворюють концептуальні семантичні змісти: війна – це смерть, несправедливість, руїна, горе, втрати тощо. У текстах виокремлено зображення війни як природного явища з глибоким культурним корінням. Установлено зв'язки концепту війна із близькими за семантикою концептами мовної картини світу нашого народу, тобто субконцептами на зразок битва, бій, ворог тощо. Вони належать до асоціативного поля концепту війна, оскільки їх об'єднує сема 'протистояння сторін'. Взаємозв'язок сучасності та історії засвідчує, що мовотворчість поетеси є художньою картиною світу, складним синтезом мови та культури. Концепт війна в мовній картині світу творів Ліни Костенко має розгалужене номінативне поле та об'єднує індивідуально-авторські смисли та народні уявлення. Упродовж історії змінювалися вороги українського народу, що відобразилося в поезіях: турецько-татарська навала, польська зрада, російський гніт та агресія. Саме тому концепт війна стає маркером епохи та сьогодення, а концепт свобода є відображенням сутності українця та України.

Ключові слова: концепт війна, лінгвокультурологічний підхід, індивідуально-авторська мовна картина.

Natalia SOVTYS,

orcid.org/0000-0001-6025-545X

Doctor of Philological Sciences, Professor;

Head of the Department of the Ukrainian Language named after Professor K.F. Shulzhuk

Rivne State University of the Humanities

(Rivne, Ukraine) NataliaSowtys@gmail.com

Natalia VOLOS,

orcid.org/0000-0002-3433-1292

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of the Ukrainian Language named after Professor K.F. Shulzhuk

Rivne State University of the Humanities

(Rivne, Ukraine) shcherbachuk.natalia@gmail.com

Maryna SOYKO,

orcid.org/0000-0002-2363-7050

Lecturer at the Department of Ukrainian Language and Literature

Rivne Academic Lyceum "Prestige" named after Lilia Kotovska of the Rivne City Council

(Rivne, Ukraine) sojkomaruna12@gmail.com

CONCEPT "WAR" IN THE INDIVIDUAL AUTHOR'S PICTURE OF THE WORLD BY LINA KOSTENKO

In the article, taking into account the linguoculturological approach, the peculiarities of functioning of the concept "war" in individual author's language of works by Lina Kostenko are studied. Attention is focused on the semantics of modern interpretations of the concept "war". It was found out that the concept of "war" is a more widespread object of scientific humanitarian research than the concept of "peace". Today, it is considered in the ethnolinguistic and linguo-conceptological planes. In studies from the position of the linguoculturological approach, attention is focused on highlighting the essential features of the concept, depending on the culture of the ethnic group and the implementation of the facts of history, psychology, sociology and other sciences. As a sociopolitical phenomenon, the concept of "war" is reflected in every national-linguistic and individual-linguistic picture of the world. The basic lexeme "war" underlies the lexico-semantic field "war" and is the main representative of this concept. It is determined that the nominative field of the concept "war" in the texts of Lina Kostenko is verbalized by core lexemes-nomens – war, army, military, military. Frequent keywords reproduce conceptual semantic meanings: war is death, injustice, ruin, grief, loss, etc. In texts, it is highlighted the image of war as a natural phenomenon with deep cultural roots. The connections of the concept "war" with semantically close concepts of the linguistic picture of the world of our people that is subconcepts like battle, battle, enemy, etc. are established. They belong to the associative field of the concept "war", as they are united by seven 'confrontation sides'. The interrelation between modernity and history shows that the poetess's formation of new words and expressions is an artistic picture of the world, a complex synthesis of language and culture. The concept "war" in the linguistic picture of the world of Lina Kostenko's works has a branched nominative field and combines individual author's meanings and folk representations. Throughout history, the enemies of the Ukrainian people have changed, which is reflected in the poems: the Turkish-Tatar invasion, the Polish betrayal, the Russian harassment and aggression. That is why the concept "war" becomes a marker of the era and the present, and the concept of freedom reflects the essence of the Ukrainians and Ukraine.

Key words: *concept "war", linguoculturological approach, individual author's linguistic picture.*

Кожна епоха запам'ятовується своїми війнами. На жаль, ми пишемо ці рядки, коли триває кривава та жорстока військова агресія росії проти нашої країни. Кожен з нас, і не лише той, хто на фронті, але і той, хто в тилу або в окупації, чітко усвідомлює зміст цього поняття. Зрозумілою виявилася межа між миром та війною, між вірою та зневірою, поміж Людиною та людиною. Щоб стати Героєм, необов'язково бути Солдатом, щоб залишитися Людиною необов'язково бути Героєм.

Сучасні варіанти визначення поняття *війна* виходять за межі вузького трактування цього

явища, адже вони натепер вже мають не багато спільного з давніми поясненнями. Наприклад, у XIX столітті першим етапом війни був розрив дипломатичних відносин, далі оголошення про її початок та сам акт агресії проти певної держави.

Від найдавніших часів в історії усіх цивілізацій особливу роль відігравали військові. Спочатку не було різниці між цивільними і солдатами, адже всі дорослі чоловіки були воїнами і брали участь у військових діях. Згодом воювати починають обрані: армія складалася з людей, покликаних до зброї лише під час небезпеки (загальний збір), або

тих, хто воював професійно, переважно за плату (найманці). Воїни, які досягали успіху у збройних конфліктах, впливали на долю держави, правителів, здобували повагу та високу соціальну позицію.

Спостерігаючи за змінами у стратегії, організації військ чи техніці ведення бою, ми також можемо їх простежити і в житті людини протягом століть. Хоча війна – це, насамперед, військові дії, історія знає кілька прикладів, коли держави перебували у формальному чи неформальному стані війни, але прямих бойових дій не вели. Наприклад, у вересні 1939 року Франція та Англія оголосили війну Третьому рейху, але не почали воювати (її назвали Дивною війною). Після Другої світової війни до розпаду СРСР ми спостерігали Холодну війну, тобто стан майже півстоліття, у якому два політичні блоки країн (НАТО зі США та Варшавський договір з СРСР) перебували в постійній напрузі, яка могла перерости у відкритий збройний конфлікт. На початку XXI століття російсько-українську війну називали *гібридною*, а пряме вторгнення російських військ 24 лютого 2022 року російський інфопростір кваліфікує як *спецоперацію*. Ще у XX столітті невійськові методи ведення війни набули поширення, про що свідчать терміни «економічна війна», «психологічна війна» або «холодна війна».

Концепт *війна* належить до більш актуальних об'єктів наукового вивчення гуманітарних досліджень, ніж концепт *мир*. У мовознавстві переважно зосереджено увагу на специфіці функціонування цього поняття в певних стилях, використанні його в семантичній площині текстів різних жанрів або як складової ідіостилю письменника (на матеріалі конкретних мов).

Наукові праці вітчизняних та зарубіжних мовознавців (Ю. І. Авраменко, С. М. Богдан, В. Б. Волкова, О. В. Головань, Г. І. Зіатдінової, В. О. Хоруженко) стали теоретично-лінгвістичною основою для вивчення концепту як ментального феномену, як специфічного мовомислення автора художнього твору та відображення його картини світу.

Концепт *війна* натепер розглянуто в різних площинах: етнолінгвістичній, лінгвоконцептологічній. Дослідження з позиції лінгвокультурологічного підходу зосереджено на виокремленні суттєвих ознак поняття, «занурених» у культуру етносу та об'єктивованих у мовленні, що передбачає звернення до фактів історії, психології, соціології та інших наук.

На думку Ю. С. Степанова, концепт представляє собою «згусток культури в свідомості людини: те, у вигляді чого культура входить у ментальний

світ людини» (Совтис, 2016: 61). Аналіз художніх текстів дозволяє дослідникові проникнути в емоційну сферу особистості митця, а також дає змогу створити уявлення про константи через поєднання індивідуальних художніх концептів.

У світовій історії та культурі поняття *війна* не втрачає, на жаль, своєї актуальності. Як суспільно-політичне явище воно знаходить своє відображення в кожній національно-мовній та індивідуально-мовній картинах світу. Л. М. Венедиктова зазначає, що концепт «*війна* – це етнічно, культурно зумовлене, складне, структурно-смісловне, вербалізоване утворення, яке ґрунтується на понятійній основі і включає у свою архітектуру образ і оцінку. Понятійна складова формується актуальною інформацією про війну як реальне явище, що слугує основою для утворення концепту. Образна складова культурного концепту *війна* пов'язана зі способом пізнання дійсності, і в неї входять усі ті наївні уявлення, які існують у свідомості різномовних індивідів у зв'язку з цим концептом» (Богдан, 2014: 46). Людина наділяє це поняття ключовими етичними та моральними бінарними опозиціями: ділить на «зло» і «добро», переходить від низького і гостро негативного до героїчного. Найчастотніші ключові слова яскраво відтворюють концептуальні семантичні обсяги: *війна – це смерть, несправедливість, руїна, горе, втрати* тощо.

Із перших днів війни Ліна Костенко активно висловлює свою громадянську позицію щодо ситуації, яка зараз відбувається в нашій країні. 14 липня, у день національного свята Французької Республіки, посол Франції в Україні Етьєн де Понсен вручив їй орден Почесного легіону. Після офіційної церемонії поетеса відповіла журналістам на найактуальніші питання. Вона зізналася, що про війну росії з Україною знала і відчувала давно. «І навіть у цій книжці про «українського сумасшедшого» («*Записки українського самашедшого*», роман Костенко 2010 року – ред.), – вони думали, що це сумасшедший, а він там єдиний був нормальний. Він знав, що одного разу Україна прокинеться в іншій країні. Так ми і прокинулись, під час війни. Ну, нічого, нічого... Я ж казала вам, що французи казали про українців: перемога або смерть!... Розумієте, я ж належу до покоління, яке пережило Другу світову війну, і мені оці бомби о 4 ранку, вони мені звичні. З мого дитинства. А тепер, знову почула ті самі бомби, тільки страшніші, от. І Ви знаєте, мушу вам сказати, що я не злякалась. Я ні разу не пішла в укриття. Воно гуде – я думаю, ну добре, уб'є то уб'є. В укриття не пішла і весь час писала. Перший місяць, правда,

не дуже писалося. Перший місяць – весь час слідувала за кожним кроком, нюансом цієї війни, а потім взяла себе в руки і почала писати, писати і все. А інші люди, кожен у своїй професії робить своє» (Рух за мову).

Ліна Костенко пережила Голодомор, Другу світову війну, сталінські репресії, з 2014 року разом з усіма українцями переживає страшну та безглузду війну з росією. Багато творів поетеси присвячені цій тематиці: *Мій перший вірш написаний в окопі, / на тій сипкій од вибухів стіні, / коли згубило зорі в гороскопі / моє дитинство, вбите на війні* (Костенко, 1989: 31). Рядки про боротьбу українського народу протягом попередніх століть стають пророчими сьогодні:

*Це ж треба мати сатанинський намір,
чайть в собі невиліковний сказ,
щоб тяжко так знущатися над нами,
та ще й у всьому звинувачувати нас!* (Костенко, 1999).

В основі лексико-семантичного поля «війна» перебуває базова лексема *війна*, яка, без сумніву, є головним репрезентантом цього концепту. У «Словнику української мови» подано значення цієї лексеми як «1. Організована збройна боротьба між державами, суспільними класами тощо. 2. перен. Стан ворожнечі між ким-небудь; суперечка, сварка з кимсь; боротьба» (Словник української мови, 1970–1980: 669).

В «Етимологічному словнику української мови» знаходимо відсилання до дієслова воювати, яке має праслов'янське походження і є похідним від прасл. **vojь* «воїн», що споріднене з *вина*, і позначеннями полювання в інших індоєвропейських мовах, виводиться від праіндоєвропейського кореня **ueia-*, **uei-* «прагнути, домагатися, гнатися» (Етимологічний словник української мови, 1982–1989: 431).

Концепт *війна* для найдавніших слов'ян був близьким до концепту *полювання*, у мовній картині світу наших предків світоглядне осмислення війни не відповідало індоєвропейській традиції й утворилися на власному мовному ґрунті. Слід зазначити, що *укр. армія* є похідним утворенням від назви зброї (латинськ. *арма* «зброя»), що виводиться з індоєвропейського кореня зі значенням «з'єднувати, прилагоджувати» (Верьовкін, 2017: 11). *Укр. зброя* пов'язана з позначеннями рубання, зарубок, і, зрештою, споріднене з *брити*. Отже, це слово не є спеціальним позначенням знаряддя війни вже навіть на праслов'янському рівні.

Номінативне поле концепту *війна* в текстах Ліни Костенко вербалізоване лексемами *війна*, *військо*, *військовий*, *воєнний*. Ці номени станов-

лять його ядерну зону. Периферію (*близьку або приядерну*), за нашими спостереженнями, утворюють номінації *ворог*, *бій*, *боротися*, *зброя*, *герой*, *героїчний*, *зрада*, *зрадити*, *перемога*, *перемогти*. Периферію *віддалену* формують лексеми *служити*, *барикади*, *окопи*, *ранені*, *біженці*, *оборона*, *облога* тощо.

Пряме вживання лексеми *війна* в текстах Ліни Костенко про однойменні події належить до частотних: *Година. / Тиждень. / Місяць... / Роки! / Сини з війни не повернулись. / Спустили храми голубині, / і розхитався ветхий танок...* (Костенко, 1969). *Рожеві оті немовлята, / що білий світ / побачили в рік війни?! / А світ був не білий. / Він чорний був і кривавий. / Лежали під небом обвуглені пустирі* (Костенко, 1969).

Варто виокремити ті художні контексти, які є описами реальних днів війни. Нашу увагу привертає відображення в них емоційного стану поетеси, яка була свідком багатьох трагічних подій: *Але ввійшло в дитячі дні / небачене / і неймовірне доти / – червоний колір крові на війні / і чорний колір людської скорботи* (Костенко, 1969).

Лексема *війна* використовується з прийменниками часових відношень (до війни, під час війни, після війни), з прикметниками на позначення тягlosti в часі (тривала війна); на окреслення етапів життя людини або суспільства. Часові відношення часто зображено метафорично: *Солдат із сірого Граніту / стоїть по груди у землі. Неначе вийшов із могили, холодну землю розколов. / З його грудей закам'янілих / Сочиться пурпурова кров. / Але ж війна вже за плечима!* (Костенко, 1969).

У текстах виокремлюємо зображення війни як природного явища, що має глибоке культурне коріння. Відомий античний теоретик війни Фукидід порівнював її з природними лихами та непередбачуваними бідами, від яких потерпає людський рід. Отже, поширеною метафоричною схемою репрезентації війни є *війна – це руйнівна стихія*. Війна порівнюється з неконтрольованою силою: *Вся Україна полум'ям горить, і він і на цьому теж нагрів руки* (Костенко, 1979). *Вся Україна знову у вогні. / Цвіте земля, задивлена в свободу* (Костенко, 1979).

В українській мові відомі вирази *вогонь війни*, *пройти крізь вогонь війни*, які раніше асоціювалися, насамперед, з описами подій Другої світової війни, а тепер із сучасними подіями. У межах цієї схеми війна виступає як жива сила: *Часи були непевні, лиховісні. / Як хмари в небі, купчилась війна* (Костенко, 1979). Це приклад яскравої індивідуально-авторської метафори, яка, однак, не виходить за межі описаної моделі. Виокрем-

люємо когнітивну метафору *війна* – це епідемія смертельної хвороби. *Не те щоб глухо або люди злі./ Чумою вродить, коли років два ще / так війна походить по землі* (Костенко, 1979).

Засвідчуємо також вислів *війна забрала* (одібрала, взяла), який набуває актуальності при описі сучасної війни, яка забирає в матері синів, у молодих – кохання і надії. Отже, активно використовується образ війни як стихії, але людині у цій схемі теж відводиться активна роль: *Різні бувають естафети. / Воїни воїнам передають багнети* (Костенко, 1969).

Відзначаємо зв'язки концепту *війна* з іншими, близькими за семантикою концептами мовної картини світу нашого народу, які окреслюємо як субконцепти. Це, зокрема, *битва, бій, ворог* тощо. Усі ці слова належать до асоціативного поля концепту *війна*, оскільки їх об'єднує сема 'протистояння сторін'.

Похідними від ключової лексеми *війна* та асоціативно з нею пов'язаними є номінації *військо* – *військовий* (іменник), *військовий* /-е, -а (прикметник) та *воїн* – *вояки, воїнство* тощо: *Різні бувають естафети / Воїни воїнам передають багнети* (Костенко, 1969). *Гояться довго глибокі рани. / А рани воїнів – завжди глибокі* (Костенко, 1969).

Синонімом до слова *воїн* виступає лексема *солдат*: *Посеред райдужного цвіту, / у трав'янистому теплі, / Солдат із сірого Граніту / стоїть по груді у землі (114 ст). Хто ж цей солдат? / І кров звідкіль?.. / – Скажи, хто ти? / – Граніт кровоточивий. / – Скажи, хто ти? / Закам'янілий біль* (Костенко, 1969).

Сема 'конфронтація' імплікована в художніх текстах з дієсловами: *розпочати війну, піти на війну, оголосити війну, узброїтися, озброїтися, вернутися з війни, атакувати, рватися в бій*.

До приядерної зони відносимо одну з найбільш частотних лексем – *боротися*: *Є боротьба за долю України. / Все інше – то велике мискоборство* (Костенко, 1999). *У цій страшній великій боротьбі / не вмієм так сказати о собі, / щоб світ здригнувся і на всі віки / були преславні наші козаки – / як ті Ахілли і як ті Геракли. / На це у нас щось розуму забракло* (Костенко, 1999). *Чи справді вірив я у перемогу / в такій тяжкій нерівній боротьбі? / Так, вірив я. Найперше вірив – Богу. І вірив людям. Людям і собі* (Костенко, 1999). Як бачимо, авторка називає боротьбу українського народу великою та страшною, водночас подвиги українських козаків, які не поступаються мужністю відомим легендарним героям, залишаються, на жаль, маловідомими. Віра в перемогу безпосередньо пов'язана з вірою у свій народ.

У текстах використано назви зброї відповідно до контексту твору: *Десь нагла смерть чатує поблизу. / Дрімотні міни – круглі черепахи – в землі шорсткій ворухаються, повзуть* (Костенко, 1969). *Із неї кров іти не перестане, / аж поки буде зброя на землі* (Костенко, 1969). *Але минав за віком вік: / проти людей пістолі і мортири, / а проти звіра – просто дробовик. / Бронєю змінювались лати. / І вже до того кожжен звук: / проти людини – / бомби і гармати. / А проти звіра – / той же дробовик...* (Костенко, 1969). *Вони ставали сивими, як дим, / коли пожежі землю шматували / і чорні кулі хлопцям молодим / холодну смерть поспішно роздавали... / Змети, / Майбутнє, / горе і жалі. / Живі живих не будуть убивати. / І цілим поколінням на землі / здаватиметься світ голубуватим* (Костенко, 1969). Авторка вживає у словосполученні *чорні кулі* прикметник *чорні*, який в українській культурній традиції використовується з негативною конотацією на позначення біди, смутку, горя.

Традиційно особливості лексичного поля «ознаки війни» в нашій мові окреслює ряд прикметників. За специфікою оцінки їх класифікуємо на такі групи: позитивно марковані – народна, священна, визвольна війна; негативно забарвлені – страшна, несправедлива; нейтральні – турецька, громадянська (офіційні назви воєн). У творах Ліни Костенко ознаковий ряд *війни* репрезентований такими прикметниковими лексемами: *хто боїться бути збитим, наче в кеглі. / Смерть – це ще не поразка. / В переможних боях / теж бувають полеглі* (Костенко, 1969). *Двоє в тридцять третьому, двоє в тридцять сьомому, / це троє лишилося для наступної війни* (Костенко, 1969).

Тісно з поняттям «війна» пов'язане поняття «свобода», яке містить два основних значення – внутрішню та зовнішню свободу людини. Свобода є однією з найважливіших цінностей у житті людини та суспільства в цілому. Кожний прагне бути вільним: *Не пощастило нашому народу. / Дав Бог сусідів, ласих до нашість. / Забрали все – і землю, і свободу. / Тепер забрати хочуть вже і честь* (Костенко, 1999). *Було єдине – мрія про свободу* (Костенко, 1999). *Не випросив. Не вкрав. Не збогарадив. / Узяв свободу, приналежну нам* (Костенко, 1999). *Бездомні люди, спрагли за свободою, свої селитьби слободами зуть. / Але ж яка біда цьому народу! / Що він біду міняє на біду. / Бо хтозна, чи він знайде там свободу, / чи ще одну збудує слободу* (Костенко, 1999). *Ох, у житті свобода лиш єдина, / одна свобода – та, що у мені!* (Костенко, 1999). *Не темний бунт, Не чорне віроломство / не на розбій нагострені шаблі, / не ради слави і не задля помсти, – / а за свободу рідної*

землі! (Костенко, 1999). І знову актуальними та пророчими стають слова поетеси:

Боролись ми. Боролись наші предки.

Вже наших втрач неміряне число.

*А знов **свободу** починай з абетки.*

А знову скрізь те саме, що й було (Костенко, 1999).

Діалог сучасності та історії свідчить, що мовотворчість поетеси є своєрідним палімпсестом, цілісною динамічною системою, художньою картиною світу, складним синтезом мови та культури. Наша країна часто перебувала на роздоріжжі

між Заходом та Сходом, і впродовж своєї історії змушена відстоювати право на життя із ворогами-сусідами, тому концепт *війна* стає маркером епохи та сьогодення. Концепт *війна* в мовній картині світу творів Ліни Костенко має розгалужене номінативне поле та об'єднує індивідуально-авторські смисли та народні уявлення. Упродовж історії змінювалися вороги українського народу, це знаходить своє вираження в поезіях: турецько-татарська навала, польська зрада, російський гніт та агресія. Саме тому концепт *свобода* є відображенням сутності українця та України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богдан С. Вербалізація війни в епістолярних текстах Лесі Українки. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія Мовознавство*. Тернопіль : ТНПУ, 2014. Вип. 2 (24). С. 43–49.
2. Верьовкін В. В. Відображення уявлень про війну в античній і сучасній мовній свідомості (на матеріалі давньогрецької, латинської, англійської, німецької та української мов) : автореф. дис. ... к-та філол. наук : 10.02.17. Київ, 2017. С. 22.
3. Етимологічний словник української мови. Київ, 1982–1989. Т. 1–3.
4. Костенко Ліна. Берестечко. 1999. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13779>
5. Костенко Ліна. Історичний роман у віршах «Маруся Чурай». 1979. URL: (формат word) https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=1042#google_vignette
6. Костенко Л. В. Вибране. К. : Дніпро, 1989. 559 с.
7. Костенко Л. В. Поезії : Українське Вид-во СМОЛОСКИП ім. В. Симоненка, 1969. URL: <https://coollib.com/b/310885-lina-kostenko-poeziyi/read>
8. Рух за мову. URL: <https://m.facebook.com/ZaMovuUa/photos/a.1754657478088448/3328988803988633/>
9. Словник української мови: в 11 т. Київ : Наук. думка, 1970–1980. Т. 1–11.
10. Совтис Н. М. Українсько-польський лінгвокультурний діалог у творах Л.Е. Венглінського [Текст] : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01, 10.02.03. Київ, 2016. 387 с.

REFERENCES

1. Bohdan S. Verbalizatsiia viiny v epistoliarnykh tekstakh Lesi Ukrainky. [Verbalization of war in Lesya Ukrainka's epistolary texts]. Ternopil. TNPU, 2014, № 2 (24), pp. 43–49 [in Ukrainian].
2. Vervovkin V. V. Vidobrazhennia uiaavlennia pro viinu v antychnii i suchasni movnii svidomosti (na materialii davnoghretskoi, latynskoi, anhliiskoi, nimetskoj ta ukrainskoj mov) [Representation of war conception in ancient and modern linguistic consciousness (a study of the Greek, Latin, English, German and Ukrainian languages)]. avtoref. dys. ... k-ta filol. nauk : 10.02.17. Kyiv, 2017. P. 22 [in Ukrainian].
3. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoj movy [Etymological dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv, 1982–1989. T. 1–3 [in Ukrainian].
4. Kostenko Lina. Berestechko. 1999. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13779> [in Ukrainian].
5. Kostenko Lina. Istorychnyi roman u virshakh «Marusia Churai» [Historical novel in verse “Marusya Churai”]. 1979. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=1042#google_vignette [in Ukrainian].
6. Kostenko L. V. Vybrane [Selected Works]. Kyiv : Dnipro, 1989. 559 p. [in Ukrainian].
7. Kostenko L. V. Poezii [Poems]. Ukrainian Publishing House SMOLOSKYP named after V. Simonenko, 1969. URL: <https://coollib.com/b/310885-lina-kostenko-poeziyi/read> [in Ukrainian].
8. Rukh “Zamovu” [Movement “For Language”]: URL: <https://m.facebook.com/ZaMovuUa/photos/a.1754657478088448/3328988803988633/> [in Ukrainian].
9. Slovnyk ukrainskoj movy: v 11 t. [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. Kyiv: Nauk. Dumka, 1970–1980. V. 1–11. [in Ukrainian].
10. Sovtys N. M. Ukrainsko-polskyi linhvokulturnyi dialoh u tvorakh L.E. Venhlynskoho [Ukrainian-Polish linguistic and cultural dialogue in the works of L.E. Venglinsky] [Tekst] : dys. ... d-ra filol. nauk : 10.02.01, 10.02.03. Kyiv, 2016. 387 p. [in Ukrainian].

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Альвіна АЛИСВА ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ КЛАСОВИХ РІВНІВ В АНГЛІЇ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕРМІНІВ.....	4
Олена ГАЛИЦЬКА, Тетяна БОНДАР СУЧАСНИЙ НІМЕЦЬКОМОВНИЙ ФІТНЕС-ДИСКУРС.....	9
Дун ЦІ СТРАТЕГІЇ МАНІПУЛЮВАННЯ У АНГЛОМОВНИХ ПРОМОВАХ ЛІДЕРІВ КРАЇН.....	14
Олена ЗАГРАНОВСЬКА, Юлія ЛОВЧУК СТРУКТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ МОВЛЕННСВИХ АКТИВ ТА СПОСОБИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ.....	18
Наталія КИСЕЛЮК, Анжеліка ЯНОВЕЦЬ АНАЛІЗ КОМУНІКАЦІЇ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЕМОТИВНОЇ ЕКОЛІНГВІСТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ).....	23
Наталія КІЩЕНКО, Ілля МОРГУН ОСМИСЛЕННЯ КРИТЕРІЇВ МУДРОСТІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	29
Юлія ЛІТКОВИЧ, Людмила ЯЦЕНКО, Анастасія ШЕВЧУК ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДОКУМЕНТІВ РАДИ ЄВРОПИ.....	33
Лю СЮЕНА ВИДИ КОМП'ЮТЕРНИХ НОВОУТВОРЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	39
Лю ЮЙ МОВЛЕННСВА ТАКТИКА ЯК ВИД КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ У АНГЛОМОВНОМУ ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ.....	43
Оксана МАРТИНЮК ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ).....	47
Наталія МИХАЛЬЧУК, Ернест ІВАШКЕВИЧ ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЛІКАЦІЇ ВТОРИННОЇ НОМІНАЦІЇ В ПАРАДИГМІ МОДЕЛІ «ОДЯГ».....	53
Oksana NAIDIUK, Viktoriia PRYKHODKO PRECEDENT NAMES AND STATEMENTS IN FOREIGN LANGUAGE DISCOURSE.....	61
Світлана ПОТАПЧУК, Ірина ВЄТРОВА ПРЕЦЕДЕНТНІ ФЕНОМЕНИ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ФОНДАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ.....	67
Антоніна СЕМЕНЮК, Галина ТРИГУБ, Оксана ХНИКІНА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	74
Наталія СОВТИС, Наталія ВОЛОС, Марина СОЙКО КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ ЛІНИ КОСТЕНКО.....	82
Віта СТЕРНІЧУК СТАТУС РЕГУЛЯТИВНИХ ОДИНИЦЬ В ЕПІТЕКСТАХ: РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ.....	88
Наталія ШКЛЯЄВА, Тамара НИКОЛЮК ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ КУЛІНАРНИХ ВИРОБІВ У ФОЛЬКЛОРІ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ ТА ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ВОЛИНІ.....	93
Анжеліка ЯНОВЕЦЬ, Наталія КИСЕЛЮК ЕКСПРЕСІВНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ОЦІНОЧНИХ КОНОТАЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО APPRAISAL MODEL.....	99

Людмила ЯСНОГУРСЬКА, Наталія МІЧУДА, Ірина МАСЛЮ КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ У ПИТАННІ МЕТАФОРИЧНОСТІ АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ	107
---	-----

ПЕДАГОГІКА

Inna HOROBETS PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE IN PROCESS OF FORMATION INDIVIDUAL CULTURE OF STUDENT.....	113
Olena KASATKINA-KUBYSHKINA, Yuliia KURIATA, Nataliia ANTONENKO PECULIARITIES OF USING SCAFFOLDING FOR SEN LEARNERS IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM.....	119
Lesya KOROLCHUK, Iryna VOITENKO INTEGRATION OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT INTO THE CURRICULA OF FOREIGN LANGUAGE STUDIES FOR PROFESSIONAL PURPOSES IN HEIS OF UKRAINE.....	126
Алла МАРТИНЮК, Оксана КОВАЛЬЧУК, Ірина ЗАБІЯКА УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	133
Оксана СМАЛЬ ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ НА ОСНОВІ LMS MOODLE ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	140
Tatiana TERESHCHENKO ZUR ROLLE DER LEHRENDEN BEIM BETREUEN VON LERNENDEN: MOTIVATIONSFÖRDEUNG IM ONLINE-UNTERRICHT.....	145
Валентина ТРИНДЮК, Світлана ЛОБАНОВА МЕДІА ЗАСОБИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	151
Alla FRIDRIKH, Svitozara VIHUNOVA, Dmytro VIHUNOV SOME THOUGHTS ON KEY LISTENING STRATEGIES IN EFL CLASSROOM.....	158

CONTENTS

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

Alvina ALYIEVA VERBALIZATION OF REPRESENTATIVES OF DIFFERENT CLASS LEVELS IN ENGLAND: LINGUISTIC ANALYSIS OF TERMS.....	4
Olena HALYTSKA, Tetiana BONDAR MODERN GERMAN-LANGUAGE FITNESS DISCOURSE.....	9
Dong QI STRATEGIES OF MANIPULATION IN ENGLISH SPEECHES OF STATE LEADERS.....	14
Olena ZAGRANOVSKA, Yuliia LOVCHUK STRUCTURAL CHARACTERISTICS OF DIRECT AND INDIRECT SPEECH ACTS AND METHODS OF THEIR REALIZATION IN MODERN ENGLISH SPEECH.....	18
Natalia KYSELIUK, Anzhelika YANOVETS ANALYSIS OF COMMUNICATION THROUGH THE PRISM OF EMOTIONAL ECOLINGUISTICS (ON THE BASIS OF CONTEMPORARY ENGLISH DISCOURSE).....	23
Nataliia KISHCHENKO, Illia MORHUN UNDERSTANDING THE CRITERIA OF WISDOM IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL RELATIONS.....	29
Yuliia LITKOVYCH, Liudmyla YATSENKO, Anastasiia SHEVCHUK LEXICAL FEATURES OF TRANSLATION OF COUNCIL OF EUROPE DOCUMENTS.....	33
Liu XUENA TYPES OF COMPUTER INNOVATIONS IN ENGLISH LANGUAGE.....	39
Liu YU SPEECH TACTICS AS A TYPE OF COMMUNICATION STRATEGY IN ENGLISH BUSINESS DISCOURSE.....	43
Oksana MARTYNIUK DIFFICULTIES OF TRANSLATING SPECIALIZED TEXTS (BASED ON MATERIAL IN FRENCH).....	47
Nataliia MYKHALCHUK, Ernest IVASHKEVYCH CHARACTERISTICS OF EXPLANATION OF THE SECONDARY NOMINATION IN THE PARADIGM OF THE MODEL “CLOTHING”.....	53
Oksana NAIDIUK, Viktoriia PRYKHODKO PRECEDENT NAMES AND STATEMENTS IN FOREIGN LANGUAGE DISCOURSE.....	61
Svitlana POTAPCHUK, Iryna VIETROVA PRECEDENT PHENOMENA IN THE PHRASEOLOGICAL FUNDS OF THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES.....	67
Antonina SEMENIUK, Halyna TRYHUB, Oksana KHNYKINA PECULARITIES OF ENGLISH MEDICAL TERMINOLOGY TRANSLATION.....	74
Natalia SOVTYS, Natalia VOLOS, Maryna SOYKO CONCEPT “WAR” IN THE INDIVIDUAL AUTHOR’S PICTURE OF THE WORLD BY LINA KOSTENKO.....	82
Vita STERNICHUK STATUS OF REGULATORY UNITS IN EPITEXTS: ROLE AND FUNCTIONS.....	88
Natalia SHKLIKIEVA, Tamara NYKOLIUK VOCABULARY FOR DEFINING CULINARY PRODUCTS IN THE FOLKLORE OF THE WESTERN POLISSYA AND THE WESTERN PART OF VOLYN REGION.....	93
Anzhelika YANOVETS, Natalia KYSELIUK EXPRESSIVENESS OF POLITICAL SPEECHES: LINGUISTIC INTERPRETATIVE ANALYSIS OF EVALUATION CONNOTATIONS ACCORDING TO THE APPRAISAL MODEL.....	99

.....

Liudmyla YASNOHURSKA, Natalia MICHUDA, Iryna MASLO
 CROSS-CULTURAL ASPECT IN THE ISSUE OF METAPHORICALITY
 OF ENGLISH DISCOURSE.....107

PEDAGOGY

Inna HOROBETS
 PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE
 IN PROCESS OF FORMATION INDIVIDUAL CULTURE OF STUDENT.....113

Olena KASATKINA-KUBYSHKINA, Yuliia KURIATA, Nataliia ANTONENKO
 PECULIARITIES OF USING SCAFFOLDING FOR SEN LEARNERS
 IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM.....119

Lesya KOROLCHUK, Iryna VOITENKO
 INTEGRATION OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
 INTO THE CURRICULA OF FOREIGN LANGUAGE STUDIES
 FOR PROFESSIONAL PURPOSES IN HEIS OF UKRAINE.....126

Alla MARTYNIUK, Oksana KOVALCHUK, Iryna ZABIIAKA
 CONDITIONS OF EFFECTIVENESS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING
 BY MEANS OF DISTANCE LEARNING.....133

Oksana SMAL
 FEATURES OF THE ELECTRONIC COURSE BASED ON LMS MOODLE
 FOR LEARNING ENGLISH.....140

Tatiana TERESHCHENKO
 ON THE ROLE OF TEACHERS IN SUPERVISING LEARNERS:
 ENCOURAGING MOTIVATION IN ONLINE TEACHING.....145

Valentyna TRYNDIUK, Svitlana LOBANOVA
 MEDIA AS AN EFFECTIVE MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT
 OF SPEAKING SKILLS AT A FOREIGN LANGUAGE LESSON.....151

Alla FRIDRIKH, Svitozara BIHUNOVA, Dmytro BIHUNOV
 SOME THOUGHTS ON KEY LISTENING STRATEGIES IN EFL CLASSROOM.....158

НОТАТКИ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 60. ТОМ 5
ISSUE 60. VOLUME 5**

Редактори-упорядники

Микола Пантюк

Андрій Душний

Василь Ільницький

Іван Зиморя

Здано до набору 03.02.2023 р. Підписано до друку 24.02.2023 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64×84/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 19,76. Зам. № 0323/191. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.